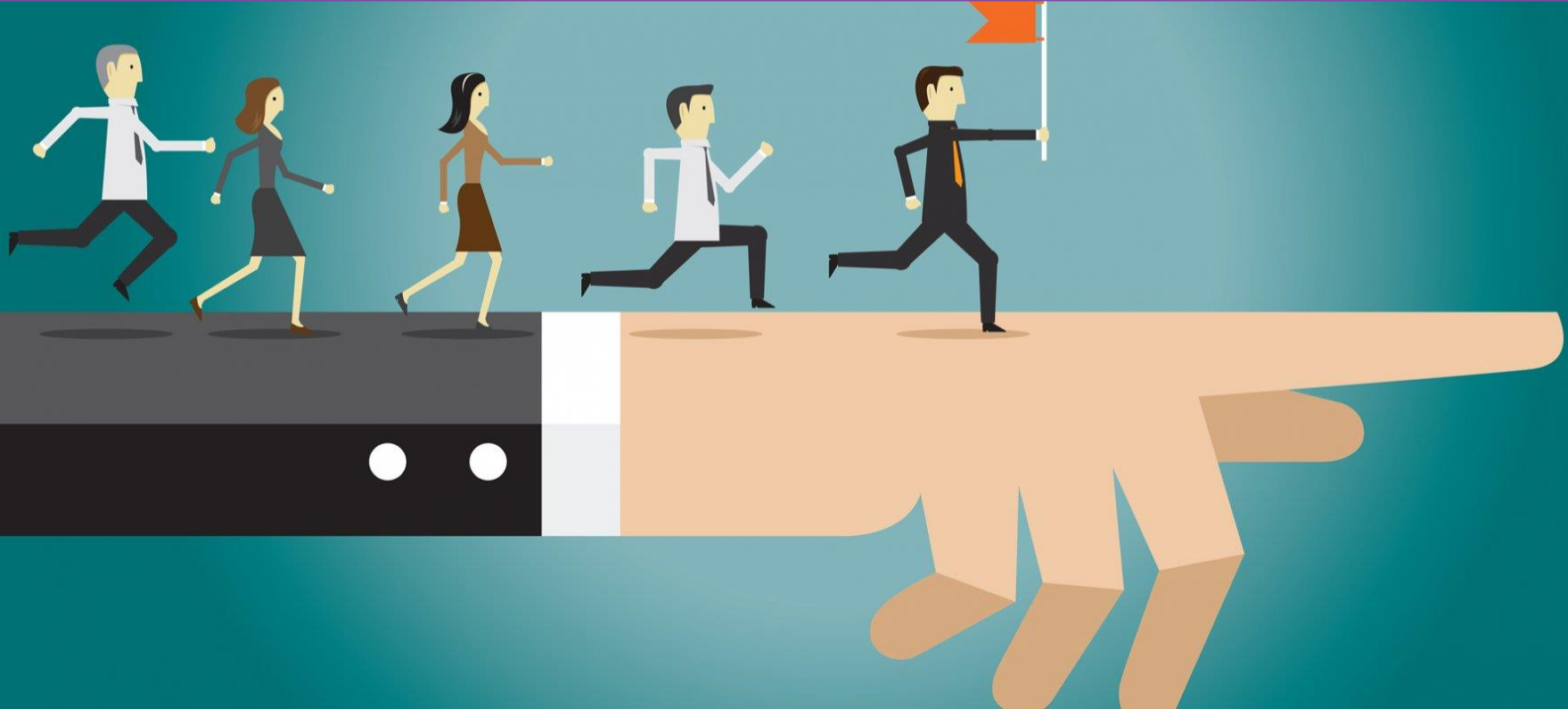

การพัฒนาภาวะผู้นำในโลกการเปลี่ยนแปลง

Leadership Development in The Changing World

บทที่ 11

สถานการณ์และแนวโน้มการ เปลี่ยนแปลงของโลก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.हरषा คคล้ายจันทร์พงษ์

หัวข้อเนื้อหาประจำบท

➤ สถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของโลก

➤ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของสังคมโลก

➤ ความสำคัญของผู้นำกับการเปลี่ยนแปลงของโลก

สถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของโลก

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันนี้เป็นที่เข้าใจและทราบดีอยู่แล้วว่าโลก กำลังเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่ความอยู่รอด และยั่งยืน ในที่นี้ขอกกล่าวถึงสถานการณ์และแนวโน้ม การเปลี่ยนแปลงของโลกในแต่ละด้าน โดยจำแนกได้เป็น 6 ด้าน ดังนี้

สถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของโลก

1. การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ

2. การเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม

3. การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง

4. การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี

5. การเปลี่ยนแปลงของประชากร

6. การเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม

1. การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ

ปัจจุบันนี้เศรษฐกิจจะเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงของบริบทเศรษฐกิจ
และสังคมโลกที่เป็นผลมาจาก

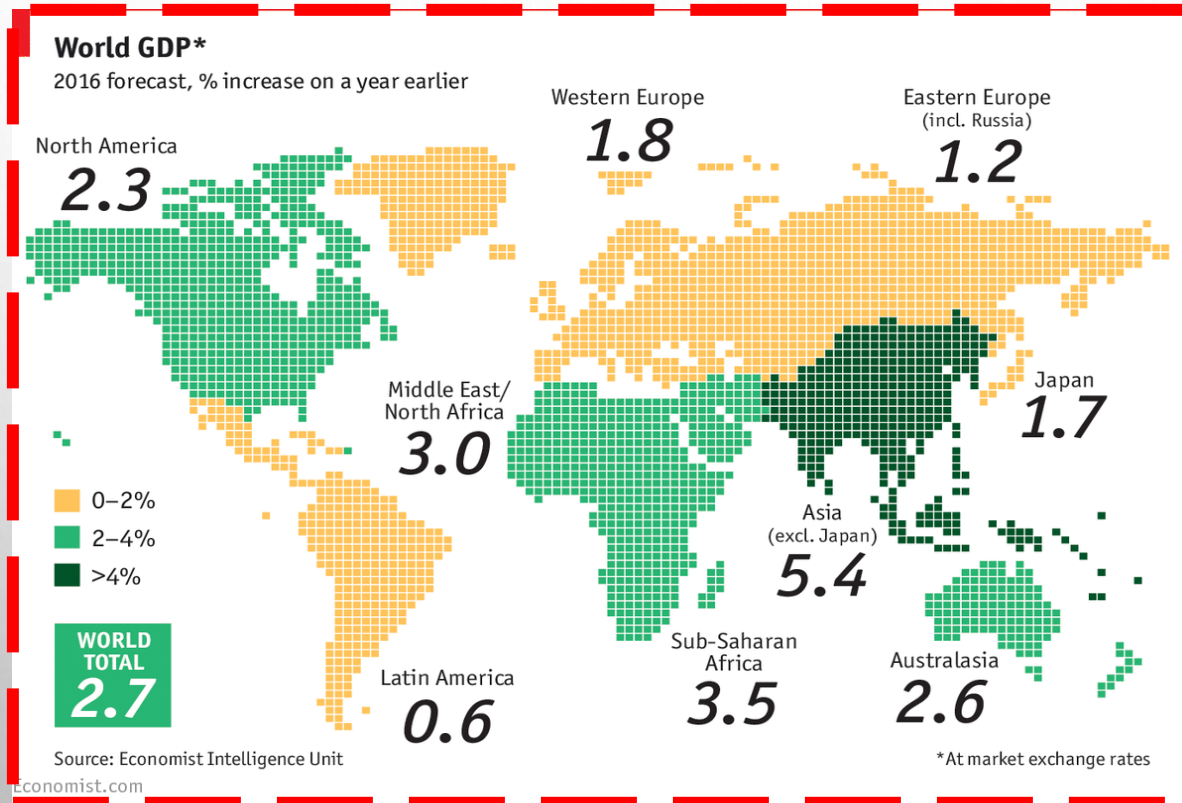
1. การปฏิวัติดิจิทัล
(digital revolution)

2. การเปลี่ยนแปลงอุตสาหกรรม
(the fourth industrial revolution)

ภาพแสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (Gross Domestic Product: GDP)

ปัจจัยเสี่ยงที่ส่งผลต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

ปัจจัยเสี่ยงที่ไม่ใช่เศรษฐกิจ

ปัจจัยเสี่ยงจากการขนส่งทางเรือ
ระหว่างประเทศ

ปริมาณการขนส่งสินค้าทางเรือและ
ทางอากาศผ่านจุดสำคัญ

ปรากฏการณ์ภัยพิบัติสภาพอากาศ
เอลนีโญ ในปี พ.ศ.2558

ปัจจัยเสี่ยงด้านเศรษฐกิจ

ปัจจัยของประเทศจีน (China factors) การ
ขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศจีนช่วง
พ.ศ. 2543-2558

ธนาคารกลางสหรัฐอเมริกา
(Federal Reserve System: Fed)

เศรษฐกิจดิจิทัล (digital economy)

ปัจจัยเสี่ยงที่ส่งผลต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

จากปัจจัยต่าง ๆ ทำให้คาดว่า การเจริญเติบโตของเศรษฐกิจโลกมีทิศทางเป็นลบ เกิดการผันผวน เกิดหนี้สูง การลงทุนต่ำ และธนาคารที่อ่อนแอ เหตุนี้ธุรกิจจะต้องมีการปรับตัวก้าวให้ล้ำนำเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงที่จะทำให้เกิดประโยชน์กับธุรกิจในอนาคต

2. การเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม

เป็นความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ หรือสิ่งไม่มีชีวิตที่มีความสัมพันธ์กัน เช่น อาชีพ เพศ อายุ ศาสนา ฐานะ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและสัมพันธ์กัน การเปลี่ยนแปลงของสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ที่แสดงออกมาในด้านต่าง ๆ เช่น ทักษะคติ ค่านิยม วัฒนธรรม ความเชื่อ ที่อาจแตกต่างกันหรือเหมือนกัน เกิดการเรียนรู้ การบริโภค ในรูปแบบต่าง ๆ

2. การเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม

โลกาภิวัตน์และโลกไร้พรมแดนส่งผลให้คน ทุน ความรู้ เทคโนโลยี สินค้าและบริการที่จะเชื่อมโยงกันทั่วโลก ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกภูมิภาค ทั้งในแง่ที่เกิดประโยชน์และไม่เกิดประโยชน์ การบริโภคข้อมูลผ่านสื่อออนไลน์ที่เน้นการสร้างโอกาสการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในสังคมทั่วโลก เกิดสิ่งต่าง ๆ ที่ผิดไปจากเดิม เช่น ขายของออนไลน์ ยูทูบเบอร์ พนักงานส่งของ ถือเป็นอาชีพที่สร้างรายได้ในปัจจุบัน

3. การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง

นับตั้งแต่มนุษย์เริ่มมีชีวิตเกิดขึ้นมาการเมืองก็จะเป็นสิ่งสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์

การเมือง หมายถึง แบบแผนกระบวนการที่จะเกิดความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับอำนาจและการปกครอง โดยมีผู้ปกครอง อำนาจ กฎหมาย ข้อบังคับที่นำมาใช้เพื่อก่อให้เกิดการจัดสรรอำนาจที่เป็นประโยชน์สุขแก่ประชาชน

3. การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง

สำหรับการเมืองของโลกในที่นี่จะขอเริ่มตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 พ.ศ.2482-2488 เป็นต้นมาโดยแบ่งเป็น 2 ช่วง ดังนี้

1. การเมืองโลกยุคสงครามเย็น ค.ศ. 1989 ได้แบ่งการเมืองออกเป็น 2 ฝ่าย คือ ระบบประชาธิปไตย ระบบทุนนิยมและเสรีนิยม มีสหรัฐอเมริกาเป็นแกนนำ และระบบคอมมิวนิสต์ มีสหภาพโซเวียตเป็นแกนนำ โดยทั้งสองฝ่ายต่างมีนโยบายการเมือง เศรษฐกิจ อุดมการณ์ที่แตกต่างกัน

3. การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง

2. การเมืองโลกยุคหลังสงครามเย็น (Post-Cold War System)

ระบอบประชาธิปไตย เสรีนิยม ได้รับชัยชนะและการยอมรับโดยทั่วไป ส่งผลทำให้สหรัฐอเมริกาถืออำนาจหนึ่งเดียวในโลกที่มีอำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจและการทหาร โดยเฉพาะพลังอำนาจทางเศรษฐกิจที่จะช่วยเหลือประเทศที่มีปัญหาทางการเงินในเวลาต่อมา

4. การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี

เทคโนโลยีเป็นสิ่งที่จำเป็นและเป็นที่ยอมรับในยุคปัจจุบันและเป็นยุคที่องค์การต่าง ๆ ต้องพึ่งพาอาศัยเป็นอย่างมากในการบริหารจัดการดำเนินการ และก่อให้เกิดสิ่งใหม่ที่จะอำนวยความสะดวก ให้แก่มนุษย์ เทคโนโลยียังเป็นตัวแปรสำคัญที่เป็นตัวเร่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในความเจริญก้าวหน้า ของมนุษย์ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง สังคม และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ โดยที่มีทั้ง ในแง่ที่เป็นประโยชน์และโทษ

4. การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี

เทคโนโลยี คือ การนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์มาใช้ในการจินตนาการการประดิษฐ์ไปสู่การทำสิ่งของที่เป็นประโยชน์ต่อมวลมนุษยชาติ การพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีที่เห็นได้ชัดเจน สามารถจำแนกได้ 6 ประการ

1. การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์

2. การพัฒนาการเทคโนโลยีโทรคมนาคม

3. การพัฒนาของเทคโนโลยีสารสนเทศ

4. การพัฒนาการเทคโนโลยีชีวภาพ

5. การพัฒนาการเทคโนโลยีวัสดุภัณฑ์

6. การพัฒนาการเทคโนโลยีนาโน

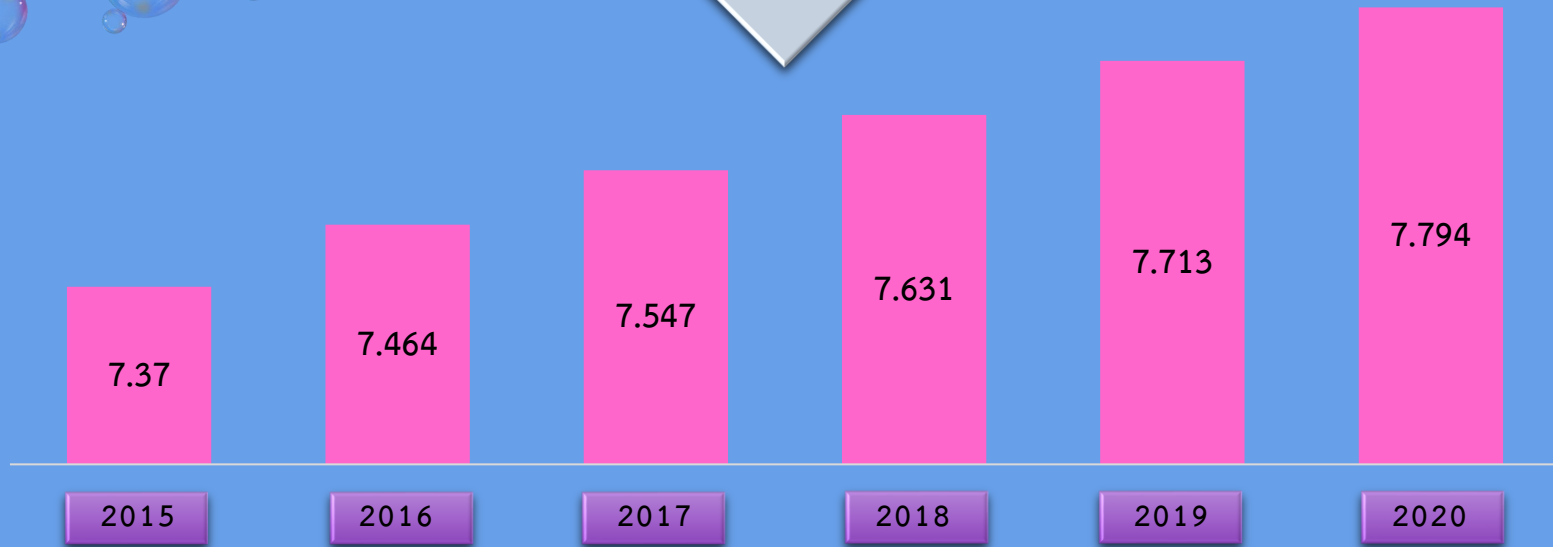
5. การเปลี่ยนแปลงของประชากร

5.1 แนวโน้มการเพิ่มขึ้นของประชากรโลก ในปี พ.ศ. 2560 มีประชากรทั้งโลก เท่ากับ 5,265 ล้านคน (วิกิพีเดีย, 2559) โดยทวีปที่มีประชากรมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ อันดับที่ 1 ทวีปเอเชีย มีจำนวน 1,613 ล้านคน อันดับที่ 2 ทวีปแอฟริกา มีจำนวน 634 ล้านคน และอันดับที่ 3 ทวีปยุโรป มีจำนวน 564 ล้านคน จะเห็นได้ว่าประชากรส่วนใหญ่ของโลกอยู่ในแถบทวีปเอเชียและประเทศที่มี ประชากรมากที่สุดในโลก 3 อันดับแรก คือ อันดับที่ 1 ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน มีจำนวน 1.386 พันล้านคน อันดับที่ 2 ประเทศอินเดีย มีจำนวน 1.339 พันล้านคน และอันดับที่ 3 ประเทศ สหรัฐอเมริกา มีจำนวน 325.1 ล้านคน

แสดงแนวโน้มมีประชากรในแต่ละปีของโลก
ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2015-2020

■ จำนวนประชากร (ประมาณการ) (หน่วย: พันล้านคน)

แสดงแนวโน้มในอนาคตประชากรของโลก
ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1990-2100

■ จำนวนประชากร (ประมาณการ) (หน่วย: พันล้านคน)

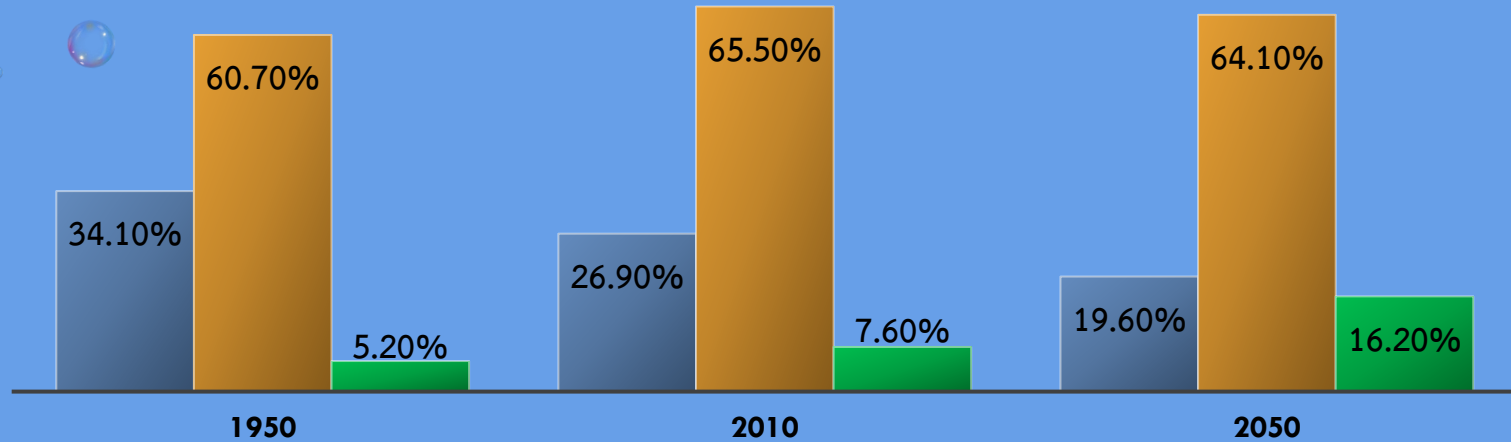

แสดงประชากรโลกในแต่ละช่วงวัย

ในปี ค.ศ. 1950-2050

■ วัยเด็ก ■ วัยทำงาน ■ วัยสูงอายุ

จะเห็นได้ว่าวัยเด็กมีจำนวนลดลง วัยทำงานเพิ่มขึ้นแต่ไม่มากเท่าไร เมื่อเทียบกับวัยสูงอายุ จะมีมากขึ้นเป็นเท่าตัวจะเห็นได้ในปี พ.ศ. 2593 (ค.ศ. 2050) คาดการณ์ว่าจะมีการเพิ่มขึ้น ของผู้สูงอายุในหลายประเทศ ทั้งที่กำลังพัฒนาและพัฒนาแล้ว โดยทั่วโลกจะมีวัยสูงอายุถึง 16.2% ของประชากรทั้งหมดของโลก

5. การเปลี่ยนแปลงของประชากร

5.2 การย้ายถิ่นฐานของแรงงาน การที่เศรษฐกิจของโลกเจริญก้าวหน้าโดยเฉพาะภาคธุรกิจ อุตสาหกรรมและบริการเป็นภาคที่ต้องใช้แรงงานคนจำนวนมาก เพื่อใช้แรงงานคนจำนวนมากนี้ ถ้าคน ในประเทศไม่เพียงพอ ธุรกิจจำเป็นต้องจัดหาแรงงานต่างชาติเข้ามาเสริมให้ระบบเศรษฐกิจของธุรกิจ ไม่ขาดแคลนแรงงาน

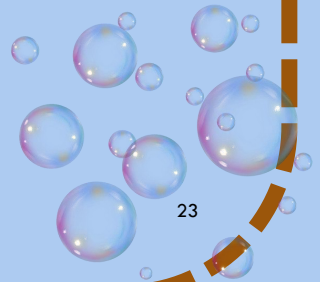
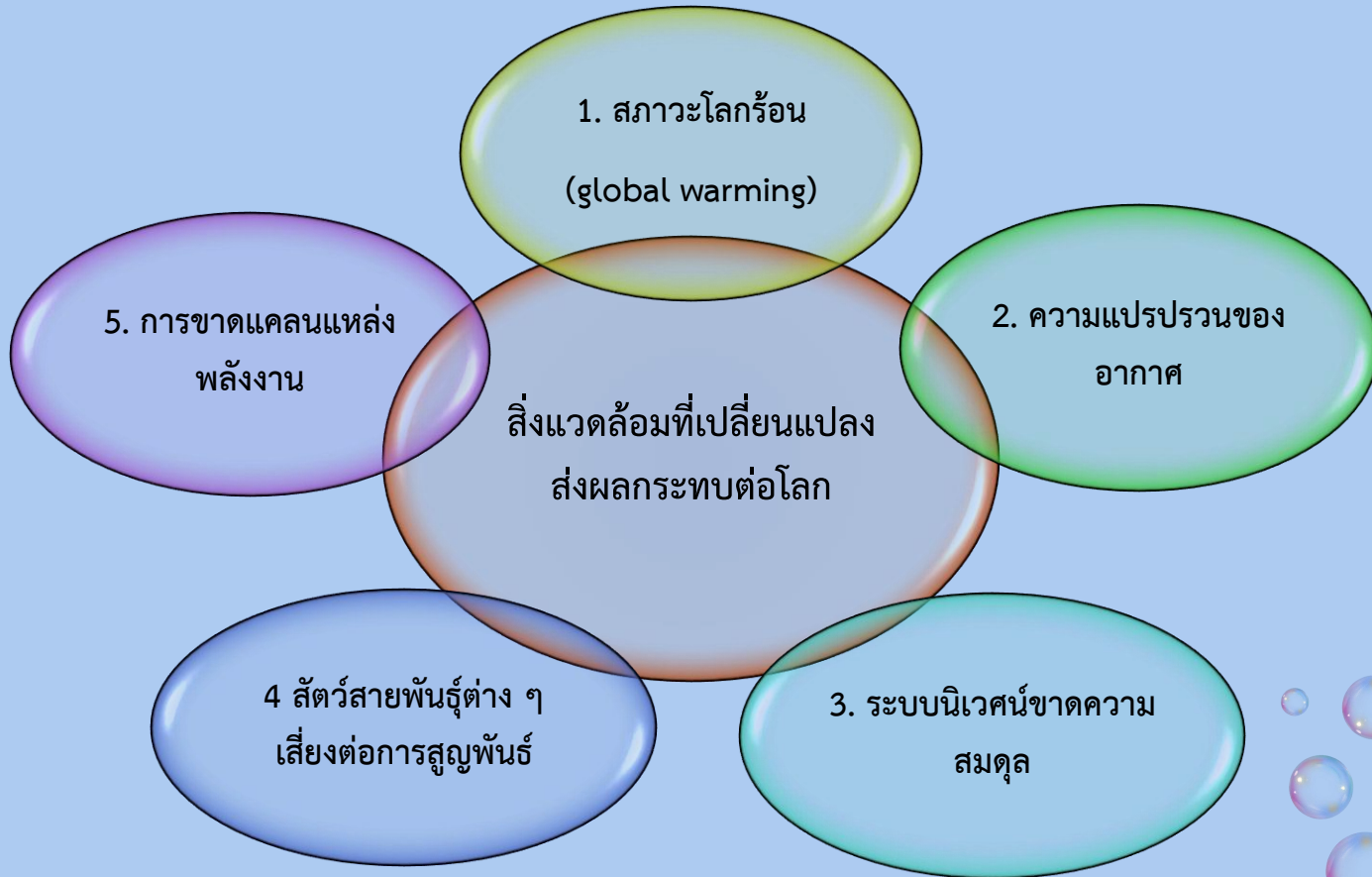
จะเห็นได้ว่าการย้ายถิ่นฐานของแรงงานมีทั้งแง่บวกคือภาพรวมเศรษฐกิจโลกขยายตัว ประชากรมีรายได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ส่วนในแง่ที่ลบก็อาจเป็นปัญหาทางด้านสังคมที่ครอบครัว ขาดความอบอุ่น ปัญหาอาชญากรรม และปัญหาความมั่นคงของแต่ละประเทศ

6. การเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม

การเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นับวันจะมีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่มากขึ้น มนุษย์ต้องปรับตัวและรักษาดูแลสิ่งแวดล้อมเพื่อให้ส่งผลกระทบต่อมนุษย์ให้น้อยลง สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบ ๆ ตัว ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต และทั้งที่มนุษย์สร้างขึ้นเป็นไปทั้งรูปธรรมและ นามธรรม มีทั้งให้ประโยชน์และสร้างผลกระทบต่อแก่มนุษย์หรือสิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง ที่ส่งผลกระทบต่อโลกในปัจจุบันนี้ มีดังนี้

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของสังคมโลก

1. แบบแผนการดำเนินชีวิตของมนุษย์แบ่งออกเป็น 4 ยุค

สังคมล่าสัตว์
และเก็บของ
ป่า

สังคม
เกษตรกรหรือ
สังคมเลี้ยง
สัตว์

สังคมเกษตร
ก้าวหน้า

สังคม
อุตสาหกรรม
หรือสังคม
เทคโนโลยี

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของสังคมโลก

2. วิวัฒนาการการเปลี่ยนแปลงทางสังคม จากวิวัฒนาการของการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ส่งผลให้สังคมที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ในที่นี้ขอแบ่งสังคมออกเป็น 2 ลักษณะด้วยกัน คือ (ปรีชา เรืองจันทร์, 2559, หน้า 194-195)

สังคมชนบท (rural society)

ส่วนใหญ่มีอาชีพ เกษตรกร ปลูกพืช เลี้ยงสัตว์
ยึดถือขนบธรรมเนียมประเพณี ศาสนา
คุณธรรมจริยธรรม

สังคมเมือง (urban society)

มีชีวิตความเป็นอยู่ที่สะดวกสบาย มีการ
ให้บริการที่หลากหลาย เช่น การขนส่ง
ระบบโลจิสติกส์ การลงทุน การศึกษา

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของสังคมโลก

จากวิวัฒนาการของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เป็นจากสังคมชนบทมาเป็นสังคมเมืองนั้น ในรายละเอียดต่าง ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงนี้มีอิทธิพลต่อโครงสร้างทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปสามารถแบ่งได้เป็นประเด็นต่าง ๆ 5 ประเด็น ดังต่อไปนี้

ความสำคัญของผู้นำกับการเปลี่ยนแปลงของโลก

ปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในความสำเร็จขององค์กรคือ ผู้นำ เทคโนโลยีสมัยใหม่ เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง สภาพแวดล้อมและจำนวนประชากรที่เปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีสมัย ที่ส่งผลต่อวิถีชีวิตของมนุษย์เปลี่ยนไป ผู้นำจะเป็นผู้กระทำการเปลี่ยนแปลง สิ่งเหล่านี้ เป็นผลดีและสร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับองค์กร ดังนั้นผู้นำจะต้องเป็นผู้ที่ดึงเอาความสามารถออกมาโน้มน้าวใจให้บุคลากรใช้ความรู้ความสามารถที่มี อยู่อุทิศตนให้กับองค์กรทั้ง ช่วยประสานความขัดแย้งภายในองค์กร

ความสำคัญของผู้นำกับการเปลี่ยนแปลงของโลก

ประเด็นของความสำคัญของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลในภาพรวมในเบื้องต้นดังนี้

แบบฝึกหัด

จงตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

1. จงอธิบายการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ ให้เข้าใจ พอสังเขป
2. จงอธิบายการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม ให้เข้าใจ พอสังเขป
3. จงอธิบายการเปลี่ยนแปลงทางด้านการเมือง ให้เข้าใจ พอสังเขป
4. จงอธิบายการเปลี่ยนแปลงทางด้านประชากร ให้เข้าใจ พอสังเขป
5. จงอธิบายการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี ให้เข้าใจ พอสังเขป
6. จงอธิบายการเปลี่ยนแปลงทางด้านสิ่งแวดล้อม ให้เข้าใจ พอสังเขป
7. จงอธิบายการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของสังคมโลก มีอะไรบ้าง โดยละเอียด องค์การ
8. ให้ยกตัวอย่างบทบาทภาวะผู้นำในสังคมโลกที่โดดเด่นมา 1 บทบาท พร้อมทั้งให้เหตุผล
9. ถ้าท่านเป็นภาวะผู้นำในยุคการเปลี่ยนแปลง ควรมีลักษณะอย่างไรบ้างจงอธิบายประกอบ
10. การเปลี่ยนแปลงด้านใดที่มีผลกระทบมากที่สุด เพราะอะไร จงอธิบาย

THANK YOU

